

Πεντακόσια χρόνια μετά την εποχή των μεγάλων εξερευνήσεων στις θάλασσες της Γης, έρχονται στο φως πτυχές από τα πρώτα υπερπόντια ταξίδια για την ανακάλυψη του κόσμου και την χαρτογράφηση της υφηλίου.

Ανάμεσα στους πρωτοπόρους εκείνων των καιρών καταγράφονται και Ελληνικής καταγωγής θαλασσοπόροι που ταξίδεψαν στα άκρα της οικουμένης με τις Ισπανικές αρμάδες. Με ρίζες από το Ιόνιο η το Αιγαίο μετείχαν στην ανακάλυψη του κόσμου, στην εξερεύνηση ωκεανών και τον πρώτο περίπλου της Γης, την περίοδο 1519 -1522.

Η Ισπανία στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 500 χρόνια από την εποχή των μεγάλων ανακαλύψεων υλοποιεί σειρά δράσεων με εκδηλώσεις, ειδικές εκδόσεις και ντοκουμανταίρ σε διάφορες χώρες του κόσμου και ανάμεσα σε αυτές στην Ελλάδα.

Με ειδική μνεία σε δύο προσωπικότητες: τον κυβερνήτη Juan de Fuca που ανακάλυψε τις ακτές του Καναδά και τον Fransisco Albo πλοηγό στο μοναδικό πλοίο, από την αρμάδα του Μαγγελάνου, το οποίο ολοκλήρωσε τον πρώτο περίπλου της Γης, όπως εξηγεί στον “Αθήνα 984” ο πρέσβης του Ελληνισμού Pedro Olalla. Συγγραφέας πολλών βιβλίων για την Ελλάδα τώρα δημιουργεί ντοκουμανταίρ που παρουσιάζει την πορεία των δύο Ελλήνων θαλασσοπόρων.

“Αυτά τα δύο ντοκουμανταίρ είναι για την μορφή του Ιωάννη Φωκά (Juan de Fuca) Φουκα και για τον Φρανσίσκο Άλβο (Fransisco Albo) τον Έλληνα θαλασσοπόρο που ήταν πιλότος του Μαγγελάνου (εικόνα) και μετά τον θάνατό του ολοκλήρωσε τον πρώτο γύρο του κόσμου με πλοίαρχο τον Ελκάνο” λέει ο κ. Olalla στην εκπομπή “Μία ημέρα στην Αθήνα”.

Όπως σημειώνει, η ιστορική καταγραφή αφορά και όλους τους άλλους Έλληνες θαλασσοπόρους που συμμετείχαν σε εκείνη την αποστολή και σε άλλες αποστολές της Ισπανίας αυτή την εποχή. “Αυτά ουσιαστικά εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, μία σειρά πολιτιστικών πρωτοβουλιών για τον εορτασμό των 500 ετών από τον πρώτο περίπλου του κόσμου, από το 1519 έως το 1522. Τώρα αυτά τα τρία χρόνια, 2019-2022, η Ισπανία σε όλες τις χώρες του κόσμου κάνει εκδηλώσεις για να αναδείξει αυτή την ιστορική πραγματικότητα.

Στην περίπτωση της Ελλάδας αυτό που θέλουμε να αναδείξουμε είναι η ουσιαστική και σημαντική συμβολή των Ελλήνων ναυτικών στις επιχειρήσεις και τις υπερπόντιες αποστολές της εποχής και στην ανάπτυξη της παγκόσμιας ναυσιπλοίας”.

Στο πλαίσιο των δράσεων για τα 500 χρόνια από τον περίπλου της Γης μετέχει βεβαίως η πρεσβεία της Ισπανίας καθώς και το Ινστιτούτο Θερβάντες . Στην Ρόδο τον περασμένο Σεπτέμβριο έγιναν ειδικές εκδηλώσεις ενώ ένα έργο τέχνης του Χουάν Ραμόν Μαρτίν κοσμή την Πλατεία Ενωδρείου, αφιερωμένο στη συνεισφορά των Ρόδιων θαλασσοπόρων.

Το βόρειο πέρασμα του Ιωάννη Φωκά

Ο Juan de Fuca, ονομαζόταν Ιωάννης Φωκάς η Βαλεριάνος πριν πάρει το Ισπανικό όνομα. Με καταγωγή από την Κεφαλονιά βρέθηκε στον στόλο των Δυτικών Ινδιών και σήμερα ένα στενό πέρασμα στο Βανκούβερ φέρει το όνομά του καθώς ήταν ο πρώτος που εξερεύνησε την περιοχή.

“Το ταξίδι του ακόμα και η μορφή του είναι πολύ λιγότερο γνωστά από ότι άλλων θαλασσοπόρων. Όμως είναι όντως μια πολύ σημαντική προσωπικότητα , αμφιλεγόμενη από μερικούς ιστορικούς λόγω των λιγοστών γραπτών τεκμηρίων που υπάρχουν. Ασφαλώς όμως έκανε ένα ταξίδι πολύ σημαντικό για την εποχή το οποίο ήταν η άλλη όψη του ταξιδιού του Μαγγελάνου, δηλαδή προς βορράν” λέει ο κ. Olalla και υπογραμμίζει την συμβολή που είχε στο ντοκουμανταίρ η κα Ευριδίκη Λειβαδά συγγραφέας για τον βίο του Κεφαλονίτη πλοιάρχου.

“Ο de Fuca καθώς και άλλοι προσπαθσαν να βρουν ένα αντίστοιχο πέρασμα για να περάσουν πλέονας πάντας προς δυσμάς επάνω από την βόρειο αμερική κάτι που δεν ήταν εφικτό εκείνη την εποχή λόγω των πάγων.

Έχει γίνει εφικτό τα τελευταία χρόνια, όπου τώρα περνούν τα καράβια και ανακαλύπτουν μεγάλο πλούτο σε αυτές τις περιοχές. Είναι ένα θέμα που θα μας απασχολήσει τα επόμενα χρόνια, όμως εκείνη την εποχή δεν ήταν εφικτό. Ο de Fuca στα τέλη του 16 ου αιώνα ήταν ο πρώτος δυτικός που έφτασε τόσο βόρεια ακολουθώντας αυτές τις άγνωστες ακτές. Σήμερα τα στενά της νήσου του Βανκούβερ και της πολιτείας Ουάσιγκτων φέρουν το όνομά του παρόλο που το πρόσωπό του παραμένει σχετικά άγνωστο”

Το ντοκουμανταίρ για τον Ιωάννη Φωκά παρουσιάζεται και στην προσωπική ιστοσελίδα του κ. Pedro Olalla.

Ο πλοηγός του Μαγγελάνου

Από τα πέντε πλοία που ξεκίνησαν από την Σεβίλλη μαζί με τον Φερδινάρδο Μαγγελάνο, για τον πρώτο περίπλου της Γης, μονάχα ένα, το “Βικτώρια” κατάφερε με χίλιους κόπους

και βάσανα να επιστρέψει τρία χρόνια αργότερα, το 1522, στην Ισπανία. Από τα 270 περίπου μέλη του πληρώματος και επιβάτες που ξεκίνησαν το ταξίδι, επέστρεψαν μόλις 18 ναυτικοί υπό την διοίκηση του Χουάν Σεμπάστιαν Ελκάνο (εικόνα) . Ήταν οι πρώτοι άνθρωποι που είχαν περιπλεύσει την υδρόγειο και ανάμεσα τους, υπήρχαν Έλληνες, όπως ο “Νικόλαος απο το Ναύπλιο” και ο Fransisco Albo σε μια εποχή όπου τα ονόματα συχνά άλλαζαν.

“Είχε καταγωγή από την Χίο αλλά είχε ζήσει στην Ρόδο” λέει ο κ. Olalla και υπογραμμίζει την ιδιαίτερη σημασία των σημειώσεων που κατεγράφησαν στο ναυτικό ημερολόγιο του πλοίου και τώρα παρουσιάζονται σε μια ειδική έκδοση για πρώτη φορά με πλήρη μετάφραση στα Ελληνικά.

“Το ναυτικό ημερολόγιο είναι ένα πολύ σημαντικό έργο για την ιστορία της παγκόσμιας ναυσιπλοΐας για ευνόητους λόγους. Είναι το τεκμήριο το πιο έγκυρο και ολοκληρωμένο, που έχουμε για αυτή την μεγάλη ιστορική αποστολή και τις πληροφορίες που μας παρέχει. Είναι το Ημερολόγιο Γέφυρας, όπως λεγόταν εκείνη την εποχή και είναι γραμμένο, από αυτόν τον άνθρωπο, στα Ισπανικά. Σώζεται ένα αντίγραφο στον Οίκο των Συμβολαίων στην Σεβίλλη. Αυτό το έργο έγινε γνωστό στους ιστορικούς και στο ευρύ κοινό μόλις τον 19 ο αιώνα. Εδώ στην Ελλάδα είχε γίνει μόνο μία αποσπασματική μετάφραση. Τώρα με αυτή την έκδοση προσφέρουμε μια ολοκληρωμένη μετάφραση για πρώτη φορά στα ελληνικά για το έργο του Έλληνα θαλασσοπόρου, μαζί με σημειώσεις και επεξηγήσεις που το πλαισιώνουν και το κάνουν πιο κατανοητό”.

Η αφήγηση περιλαμβάνει τους σταθμούς που έκανε η “Armada de Molucca” σε αυτή την μεγάλη πορεία, κάτω από την Γη του Πυρός, τον αχανή Ειρηνικό ωκεανό , τις μικρές άγνωστες κοινότητες ιθαγενών και τις συγκρούσεις, καθώς ακολουθούσαν στον “Δρόμο των μπαχαρικών”.

“Ήταν πάνω από 30.000 ναυτικά μίλια στους τρεις μεγαλύτερους ωκεανούς του κόσμου” λέει ο κ. Olalla “Τρεις φορές είχαν έμειναν 3 μήνες χωρίς να πιάσουν στεριά σε πολύ άσχημες συνθήκες. Είναι μία περιπέτεια η οποία δεν περιγράφεται εύκολα και μπορεί κανείς να πάρει μια εικόνα από την ανάγνωσή του. Μας παρέχει και τεχνικές πληροφορίες και για αυτό είναι πού σημαντικό βιβλίο για την ιστορία της ναυσιπλοΐας. Μαθαίνεις για τις καθημερινές συντεταγμένες της ρότας, πως υπολογιζόταν το γεωγραφικό πλάτος, μετρώντας το ύψος του ήλιου με ένα τεταρτημόριο και αντιπαραβάλλοντάς το μέσω μαθηματικών εξισώσεων” λέει ο κ. Olalla και σημειώνει ότι η έκδοση έγινε με χορηγία από το “Ίδρυμα Μαρία Τσάκος” το οποίο έχει έδρα στο Μοντεβιδεο της Ουρουγουάης.

Γ. Αποστολίδης

<https://www.athina984.gr/2021/02/23/ellines-thalassoporoi-stin-exereynisi-tis-gis-o-ploigos-toy-maggelanoy-kai-to-perasma-de-fuca/>

Εστάλη στην ΟΔΥΣΣΕΙΑ, 23/2/2021 #ODUSSEIA #ODYSSEIA